

במדינה

העם

ציון לגזאי

אוי דרמסכ"ז? שז צבא אשר חייליו משרכים לשאת את אות המידחמה שהוא יום וניהל!

שום ידיעה לא יכלה להטיל אור חזק יותר על השחיקה שחלה בערכים הלאומיים בשנה ה-35 ל-קיום מדינת ישראל — השנה שב-מרכזה עמדה מלחמת-הלבנון הרת-האסון.

חייל נדון לכמה ימי-מחבוש ב-עזן סירובו לקבל את אות המיל-חמה.

הוא פעל מטעמי-מצפון — אותם הטעמים שגרמו לכמה חיילים אחרים להעדיף את הישיבה בכלא הצבאי על פני השרות הלבנון או בשטחים הכבושים האחרים. אותם הטעמים שגרמו לאלפי אחרים לבקש שלא להישלח ללבנון, ושר-גרמו בשיא המלחמה למעשהו חסר-התקדים של אל"מ אלי גבע. מאסר-עולם. ענידת אות-מער-רכה, כמו כל עיטור אחר, היא זכות. בכל צבאות העולם, ההנהגה המוכנת מאלה היא שחיל יישא אות כזה בגאווה. במילא אין שום הוראה צבאית בעולם המחייבת חייל לשאת את האות.

אוי לרמטכ"ל, אשר בצבאו יש להכריח חיילים לשאת את אות המלחמה שהוא יום ושהוא ניהל אותה. ואוי לממשלה העומדת מאחורי רמטכ"ל כזה.

לפי אותו הגיון, יש לשלוח ל-שנתי-מחבוש מי שמסרב לקבל את צ"ש הרמטכ"ל, ולהטיל מאסר-עולם על מי שמסרב לקבל את אות-הגבורה, אחרי ביצוע מעשה גבורה יוצא-דופן, תוך חירוף-נפש בשדה-הירב.

מצב זה מהווה ציון-לגנאי ל-רפאל איתן, בתום תקופת-כהונתו. קשה לתאר ציון ברור יותר.

מיפלגות

האריה והעמל

"טוב השועל החי מן האריה המת", אומר הפיתגמ העברי (במהדורה משופצת). האמנם?

קשה היה לתאר מחזה דוחה יותר:

על בימה-הנואמים של האינטרנציונל הסוציאליסטי בפורטוגל עמד שימעון פרס, והספיד את עיצאם סרטאוי, אשר נרצח בדם קר ב-אותו בניין, כמה דקות לפני כן. גופתו של סרטאוי היתה מונחת עדיין באכסדרת המלון, בשלולית גדולה של דם. ועל הבימה הפיק שימעון פרס מילים שמנוניות של צער מעושה.

מטרתו העיקרית של פרס. בבואו לכנס האינטרנציונל, היתה למנוע את כניסתו של עיצאם סרטאוי ל-אולם-הדינוים. כל כוחן של מיפ-לגת-העבודה הישראלית והברתה, מפ"ם, גוייסו כדי למנוע מסר-טאוי את ההישג האישי והלאומי הזה. לשם כך הושמץ והוכפש שמו של אש"ף, ובעקיפין גם של סר-טאוי עצמו.

המטרה היתה להוכיח לבוחר ה-ישראלי כי שימעון פרס אינו פחות לאומני ממנחם בגין, וכי הוא ממ-לא שלוחות חשובה במלחמה ב-אש"ף.

מטרה זו הושגה, לפחות חלקית. סרטאוי אמנם הוכנס לאולם ה-דינוים, אך רק כמשקיף אישי. ללא ציון שמו והמוסד הלאומי שהוא מייצג. לא ניתן לו לשאת את דבריו מעל הדוכן — דברים שהיו כלי-כולם קריאה לשלום ולהי-

תוכניתם לגור בארץ, למרות ש-שכרו כבר דירה בירושלים. הם ארזו את הפציהם וחזרו לפאריס.

יהודי-ערבי. כשחזר הלוי ל-פאריס, פתח סוכנות-אינפורמציה והחל מוציא פעם בחודש ביטאון שנקרא חדשות מבפנים. הוא ריכז בו קטעים מתורגמים מן העיתון נות הישראלית, במיוחד כאלה ה-נוגעים לבעיה הפלסטינית. למצב הערבים בישראל, ולדיווחים מן השטחים הכבושים. בין המנויים שלו היו מוסדות רבים בצרפת וכן גופים ערביים כמו הליגה הערבית.

כעבור שנתיים, נסגר הביטאון מחוסר תקציב.

אילן הלוי התחיל סובב ברחבי אירופה ונשא הרצאות על ישראל והבעיה הפלסטינית. בהרצאות ה-ציג עצמו כאדם פרטי שמבין בני-שא, ולא כשליח של אש"ף. למרות שבמשך השנים ניהל מגעים ומי-פגשים לא רשמיים עם נציגים שונים של אש"ף.

לפני כמה שנים הוא אף נשא הרצאה בביירות, במכון המחקר של אש"ף (שפוצץ לפני שבועיים). לפני חוקרים פלסטיניים. נושא ה-הרצאה: ההשפעה של ביקור סא-דאת על החברה הישראלית.

ב-1982 הוציא ספר בשם השא-לה היהודית. הספר זכה בביקור-רות טובות בצרפת ואף הגיע ל-ישראל, אך לא תורגם. בספר הוא מגדיר את המציאות כיהודי ערבי, ומגדיר את המציאות הציונית ב-ארץ כתערובת של סובייקטיביות יהודית מעורבת עם גזענות מע-רבית.

רק לאחרונה קיבל תפקיד רישמי באש"ף, ושימש דובר של האירגון בוועידת אונסק"ו בג'נובה.

ביטחון

מרגלת או מטורפת?

רק אחרי חודש של מעצר הגיע היועץ המישפטי למפקדה שכרויה גרין, שהיתה מאושפזת בעבר, אינה מרגלת.

המכונה הבריורקרטית פעלה ב-דרך המקובלת. זרועות הביטחון העצירו בקשה למיטרה לעצור את ברוריה גרין (35), מרחוב אהרונוביץ בתל-אביב, בחשד של מסירת סודות-מדינה לסוכן זר. ה-צויה גבוהת-הקומה ודקת-הגיון-רה נעצרה מייד, ובמשך 30 יום הוטל איפול על מעצרה.

אש"ף, כי במקומו של עיצאם סר-טאוי שנרצח התמנה הלוי כנציג אש"ף באינטרנציונל הסוציאליס-טי, הרעשה את העולם. העיתונות הבינלאומית שלחה קריאות אס-אראס לכתביה בארץ.

מי האיש? אילן הלוי, הידוע יותר בארץ כאילן אלברט, היה בישראל פחות מ-10 שנים.

הוא נולד בתורכיה, ב-1943, לאב חימני ולאם תורכית. ממוצא ספר-די. בילדותו נפטר אביו והמיש-פחה עברה לצרפת. שם גדל ול-מד. בגיל 14 עזב את בית-הספר התיכון והתחיל נודד בעולם. היה כמה שנים במערב אפריקה, ושרי-מש יועץ לממשלה המהפכנית ב-מאלי.

אחר-כך נסע לארצות-הברית ו-היה פעיל בתנועת הפנתרים הש-חורים. חבריו מספרים, שאף היה מקורב ביותר למלקולם אקס. מ-מנהיגי התנועה באמריקה.

מעצר ופצירה. ב-1967 הגיע לארץ והצטרף לקיבוץ. אחרי תקר-פה מסוימת בקיבוץ הפך אנטי-ציוני. עזב ועבר לירושלים. שם הצטרף לתנועת חצפן, מאוחר יותר פרש ממנה והקים את הברית הקומוניסטית המהפכנית, שממנה התפלגה מאוחר יותר קבוצתו של אוזי אריב, שקראה לעצמה החזית האדומה.

חברי החזית האדומה נעצרו ב-דצמבר 1972. הואשמו בבגידה וב-פגיעה בביטחון-המדינה ונידונו ל-תקופות מאסר שונות. הלוי לא היה קשור בהם.

ב-1976 עזב אילן הלוי את ה-ארץ, עבר להתגורר בפאריס. שם הכיר את קאתרין לוי — סוציולוגית מהחשובות בצרפת. היא היתה פעילה בתנועות השמאל בצרפת, והשתתפה בהפגנות הס-טודנטים הסוערות במאי 1968 ב-פאריס.

אחרי שנישאו, החליטו לבוא ל-גור בישראל. קאתרין קיבלה מי-לגה מאוניברסיטה ומכון מחקר ב-צרפת. לכתוב בארץ מחקר סוציו-לוגי על החברה הישראלית.

השניים קנו מכונית, ארזו כמה חפצים נחוצים ועשו את דרכם באוניה לישראל.

בחפיפה יתכנה להם הפתעה — קאתרין נעצרה בחשד שמכוניתה ממולכדת ושהיא סוכנת של אש"ף. היא היתה עצורה כמה ימים. מע-צרה עורר סערה בקרב האינטלק-טואלים הצרפתיים, שלחצו לשיח-רורה.

החשדות נגדה היו חסרי כל בסיס, והיא שוחררה ללא אישום. קבלת הפנים הבלתי-רשמיות, שינתה את דעתם של השניים על

כרה הדדית בין שני העמים. שער תוכו האחרונות עמדו בסימן של אכזבה נוספת. בדרך-מרום ארו-כה.

ובאותה שעה, שבה עסקו שימעון פרס וחבריו במלאכת-קודש זו, כי-שליחי המדיניות של מנחם בגין, היו הרוצחים בדרכם לחיסולו של סרטאוי.

היפוכו של פרס. לא יתכנו שני אנשים השונים יותר איש מ-רעהו. עיצאם סרטאוי היה ההיפך הגמור של שימעון פרס. ופרס היה היפוכו של סרטאוי (ראה עמודים 5 והלאה).

סרטאוי היה איש אמיץ מאין כמוהו. יתכן כי שימעון פרס מחזיק בשיא ההפוך. סרטאוי היה איש ישר, שמעולם לא היסס להגיד את דעתו בפה מלא, גם מול פני אויבים ויריבים אלימים המאיימים על חייו. פרס מעולם לא אמר מילת-אמת, אם זה לא היה כדאי לו.

סרטאוי לא רדף אחרי פופול-ריות זולה, ולא הודגב אחרי הלאר-מנות הוולה של הדמגוגים ורודפי-הקאריירה. ההיפך ניתן לאמר על-שימעון פרס, שתמך בפלישה ל-לבנון.

סרטאוי היה לוחם בנשק כשהיה נדמה לו שזה דרוש לעמו, והפך איש-שלום מושבע ועיקבי, כאשר הגיע לכלל מסקנה כי טובת עמו מחייבת את ההליכה בדרך זו. שר-מעון פרס לא היה מעולם חייל, ולא עשה מעולם דבר חשוב למען השלום.

סרטאוי עורר אוטומטית כבוד והערכה אצל כל מי שפגש אותו. אומץ-ליבו היה לאגדה עוד בחייו. קשה למצוא בעולם אנשים המכ-בים את שימעון פרס. כמדינאי או כבן-אדם.

ראשי האינטרנציונל, שהקשיבו לדיבריו-ההספד המתחסדים של פרס בפנים חתומות, בודאי ערכו ב-עצמם את ההשוואה הזאת.

חומר לשירים. הפיתגם העי-ברי העתיק אומר, בשיפוח-מה: טוב השועל החי מן האריה המת. אך על מותו של אריה נכתבים שירים. מי יכתוב שיר על חייו של שימעון פרס?

ישראלים בחו"ל

מי זה אילן הלוי

ישראלי מונה השכוע ננציג רישמי של אש"ף באינטרנציונל הסוציאליסטי במקומו של סרטאוי שנרצח.

כל העולם שאל השבוע: מי זה, לעזאול, אילן הלוי? הודעת

רק השבוע הגיע היועץ-המיש-פטי לממשלה למסקנה, שהצעירה לא גרמה כל נזק למדינה ותורה לשחררה.

צוואה ומודעות. לפני שנה באה ברוריה גרין למערכת העולם הזה. בן-ציון ציטרין כתב העולם הזה, ששוחח איתה, הבין אחרי שיחה של דקות אחדות מה שלקח לחוקרי המיטרה חודש תמים.

סיפר בן-ציון ציטרין:

כשראתה אותי ברוריה, היא ביי-קשה מייד שנעבור לחדר אחר ו-שנדבר מאחורי דלת סגורה. היא שאלה שוב ושוב אם איני מקליט אותה. עניתי בשלילה ואני היא שלפה ערימת מיסמכים מודפסים במכונת-כתיבה והגישה לי אותם.

סקרנותי גברה כאשר ראיתי ש-בראש העמוד מתנוססת המילה, "צוואה". מה לאשה צעירה ולצו-אה? הבטתי בה. היא היתה מתוחה מאוד, עיניה סיגרות בשרשרת ועיניה התרוצצו בין הדלת לחלון שבחדר.

קראתי במהירות את הצוואה ש-היא כתבה. היא הקדישה סכום של כמה אלפי דולרים לאחיה, סכום קטן יותר למרצה באוניברסיטת תל-אביב ואת מרבית הכסף לפיי-רסום מודעות בגודל עמוד בעי-תוני בארץ והצהריים. במודעות היתה אמור להיכתב שמותה לא ג-רם במיקרה אלא בוצע על-ידי שירותי הביטחון הישראליים ש-עוקבים אחריה מזה זמן רב ומנסים להתנכל לה.

ביקשתי לקבל מידע נוסף בעל-פה. ברוריה דיברה במהירות. היא טענה שמעקב אחריה התחיל כא-שר עברה בבנק גדול. שאלתי אותה אם היא מילאה תפקיד חשוב, והיא ענתה שהיתה מזכירתו של פקיד בכיר בבנק. "אם כן", שאל-תי אותה, "מדוע עוקבים אח-ריך?" תשובתה היתה: "לא יור-דעת".

מרעיוני פיגוריות. העלתי ברי-עתי שגם מצב כזה אפשרי, ובי-קשתי לדעת מה גרם לה להאמין שמישהו אורב לה ומנסה לפגוע בה. "הם הולכים אחרי ברחוב", היא אמרה, "הם מקליטים את המ-רחש בדירתי, הם מצלמים אותי ומעבירים את התמונות לאחרים. הם פרצו לדירתי, ואף ניסו ל-ד-רוס אותי. עד כאן זה נשמע אפי-שרי. אבל בשלב זה הורגה ברוריה מהמציאות לפנטסיה: "אני מעשנת סיגריות טייס. הם יודעים זאת ולכן הם מרעילים את כל חפסיות הטיס בתל-אביב כדי להמית אותי".

עתה הבנתי שאין לנו שפה משותפת. הסברתי לה שאני יכול לעזור לה, ואם היא חוששת להת-לונן במיטרה או במישרד-הביט-חון, אולי כדאי שתממש את זכו-תה כאזרחית ותפנה לבג"ץ. בלי-בי חשבתני שאולי כלי-זאת יוכל משהו בדבריה, ובית-המישפט יוכל לברר זאת. כששאלתי אותה אם היא היתה מאושפזת בבית-החולים פסיכיאטרי היא השיבה בשלילה. נסיתי לחשוב שאולי בגלל המת-שבו היא שרוייה היא התחילה לדמין.

היא שמחה לרעיון. מאז היא טילפנה כמה פעמים למערכת כדי להודיע לי שהבג"ץ בדרך. אחרי-כך סירבה להשאיר לי הודעות אצל המרכזנות משום שלדבריה "היא שתולה של שירותי-הביטחון במ-ערכת". אחרי שהבג"ץ נדחה משי-קולים מישפטיים-ענייניים היא הור-פיעה אצלי שוב. דחיתי אותה ב-אדיבות ומאז לא הופיעה שוב ב-מערכת.

עתה הסתבר שברוריה לקחה ל-פני שלוש שנים בנפשה ואתה שופזה פעמים אחדות, אחרי שאובחנה אצלה מחלת-הרדיוס. אם כן, מדוע היה צורך להחזיק אותה חודש ב-מעצר? האם כדי להוכיח לה ש-באמת רודפים אחריה?